

A hónap száma:

2021. október 2-án létrejött a Szövetség - Aliancia párt, amely a Magyar Közösség Pártja, a Most-Híd és az Összefogás egyesülésével alakult meg.

Číslo mesiaca:

2. októbra 2021 vznikla politická strana Szövetség - Aliancia, ktorá je vytvorená spojením Strany Maďarskej Komunity, Most-Híd a Spolupatričnosti.

Szepsi Színes

MOLDAVSKÉ FAREBNÉ

Megjelenik negyedévente | Vychádza štvrťročne

Ingyenes | Zdarma

2021. szeptember | VII. évfolyam | 3.szám

September 2021 | VII. ročník | 3.číslo

Fotó: Bartók Csongor

Milí čitatelia,

s príchodom jesene sa v nás v súvislosti s pandemickou situáciou asi opäť vynára mnoho otázok. Dostali sme sa opäť do kolobehu spred roka a začína sa zas všetko odznova? Aké opatrenia vplyvajúce na náš pracovný a súkromný život môžeme očakávať v nasledujúcich týždňoch či mesiacoch? Oplatí sa proti koronavírusu zaočkovať alebo je aj toto ochorenie iba chrípka, proti ktorej sa nie je dôvod takto chrániť?

V oblasti nariadení prichádza po voľnejšom lete opäť obdobie, ktoré si vyžaduje disciplínu. Zodpovedáme za vlastné zdravie a zároveň aj zdravie osôb žijúcich v našom okolí, naše rozhodnutia neovplyvujú iba na nás. Musíme byť ohtladuplní, čo znamená, že aj naďalej posilňujeme svoju imunitu, pravidelne si umývame a dezinfikujeme ruky, nechodíme do spoločnosti, ak na sebe pociťujeme príznaky ochorenia. Spoločnými silami môžeme dosiahnuť koniec tohto obdobia – súčasná situácia ukazuje, že pomyselným záchranným pásom môže byť očkovanie.

V našom jesennom čísle popri už tradičnom súhrne správ informujeme o rozhodnutiach mestskej samosprávy. Prinášame aktualitu o cirkevnom školskom centre, ktoré onedlho otvorí svoje brány. V rámci rozhovoru Vám predstavíme mladú zubnú lekárku ambulancie Dental-Prim, ktorá vyhrala ocenenie na podnikateľskom expe v Košiciach. S Tamásom Márthom, veliteľom skautského zboru v Moldave, sa rozprávame o každodennom živote skautov. V našej historickej rubrike upriamuje Peter Halász pozornosť na dôležitosť vážení si našich pamiatok, vo finančnej rubrike sa od Zoltána Zsupcsana dozvieme viac o alternatívach predčasného splatenia hypotéky.

Neostáva iné, ako Vám popriať príjemné čítanie nášho najnovšieho čísla.

Mónika Subovics, zodpovedný redaktor

Kedves Olvasóink!

Az ős beköszöntével a körülöttünk uralkodó járványhelyzet kapcsán ismét számos kérdés merülhet fel bennünk. Talán visszatértünk az egy évvel ezelőtti mindennapokba és kezdődhet minden előlről? Milyen a szakmai és magánéletünkre kiható intézkedések várhatók az elkövetkezendő hetekben, hónapokban? Érdemes felvenni a koronavírus elleni oltást, vagy ez is csak egy influenza, ami ellen nem szükséges ilyen módon védekezni?

A korlátozások terén az enyhe nyár után újra elérkezik a fegyelmettséget kívánó időszak. A saját és az egymás egészségéért is felelünk, döntéseink nem csak rólunk szólnak. Körültekintőnek kell lennünk, ami azt jelenti, hogy továbbra is erősítjük az immunrendszerünket, rendszeresen mossuk, fertőtlenítyük a kezünket, nem megyünk társaságba, ha a megbetegedés jeleit érezzük magunkon. Közös erővel véget vethetünk ennek az időszaknak is – a jelen helyzet azt mutatja, a koronavírus elleni oltás nyújthat mentőövet.

Őszi számunkban a már megszokott hírósszefoglaló mellett ismertetjük a városi önkormányzat döntéseit. Helyzetjelentést hozunk a kapuit megnyitító új egyházi iskolaközpontról. Interjú keretében bemutatjuk a Dental-Prim fogászati rendelő fiatal fogorvosnőjét, aki díjat nyert a Felvidéki Vállalkozói Expón Kassán. Mártha Tamást, a helyi cserkészcsapat parancsnokát a cserkészek mindennapjairól kérdeztük. Történelmi rovatunkban az értékek megbecsülésére hívja fel a figyelmet Halász Péter, pénzügyi rovatunkban a hitelek előtörlesztésének alternatívájáról tudunk meg többet Zsupcsan Zoltántól.

Nincs is más hátra, mint hogy kellemes időtöltést kívánjunk legújabb kiadásunk olvasásához.

Subovics Mónika, felelős szerkesztő

3-4

Hamarosan átadják az egyházi iskolaközpont
Církevne školské centrum čoskoro otvorí svoje brány

6

A fájdalommentes fogorvosi ellátás immár a jelen
Bezbolestná stomatologická starostlivosť je súčasnosť

7

Cserkésznek lenni életmód
Byť skautom je životný štýl

Az iskolák megnyitották kapuikat diákjaik előtt

Szeptember 2-án elkezdődött a 2021/2022-es tanév a szépsi általános iskolákban is. Igaz, szigorú higiéniai előírások mellett, de legalább már nem online módon, hanem hagyományos, jelenléti formában. A körülbelül 1400 diákból – akik megkezdtek ezévi tanulmányaikat – 178 elsős van, melyből legtöbbet, azaz 82-t a Csehszlovák Hadsereg utcai Alapiskola üdvözölhette. 66 kisdíák választotta a magyar tanítási nyelvű alapiskolát, 30-an pedig az Északi utcai Alapiskola kapuit lépték át. Az oktatás az iskolai semafor alapján szerveződik, amely 3 szintet különböztet meg: zöldet, narancssárgát és pirosat. Ez alapján a Covid-19 jelenléte esetén az iskola nem zár be, csak az adott osztályban lesz megszakítva a hagyományos oktatás.

Ismét rendezvényekkel teli nyár volt a városban

A programsorozat a Via Nova ICS és az MKP helyi alapszervezetének szervezésében július 23-án kezdődött a Piano Club Cafeban, ahol már **16. alkalommal került sor a Szepsi kvíz nevet viselő vetélkedőre**, melyen ezúttal tizenhárom, 3-5 főből álló csapat mérte össze általános tudását nyolc izgalmas témakörben. Július 24-én Szepsi és környéke ellátogathatott a hagyományos Bódva Fesztre a Szepsi Amfiteátrumban, ahol a Túl Élő zenekar, a Mona Lisa Smile és a Sub Bass Monster koncertje volt programlistán. Augusztus 14-én a szervezők ismét nagy szeretettel várták az érdeklődőket a Piknik Szepsiben című rendezvényre, ahol volt őstermelői piac, lecsó főzőverseny, ugrálóvár, koncertek, az estét pedig tűzijáték zárta az államilapítás tiszteletére.

A nyarat a Városi Művelődési Központ által augusztus 27-29-e között megrendezett Szepsi Kulturális és Sportfesztivál zárta, amely sokrétű programot tartogatott az érdeklődők számára. Részt vehettek kiállításokon, gyerekprogramon, koncerteken, sportversenyeken, többek között a hagyományos Bódva kupán, amely idén már a XXII. évfolyamát írhatta és futó, kerékpározó és görkorcsolyázó kategóriákban indította versenyzőit.

Fotó: Bartók Csongor

V Moldave máme za sebou opäť leto plné udalostí

Séria udalostí v réžii Mládežníckej organizácie Via Nova a miestnej organizácie SMK sa začala 23. júla v kaviarni Piano Club Café, kde sa konala súťaž s názvom Moldavský kvíz, a to už po šestnásty raz, tentoraz s trinástimi tímami v 3 až 5-členných zostavách, ktoré si porovnali svoje všeobecné znalosti v ôsmich zaujímavých tematických okruhoch. Dňa 24. júla mohli obyvatelia Moldavy a jej okolia zavítať na tradičný Festival Bódvy v moldavskom amfiteátri, kde bol na zozname programov koncert skupiny Túl Élő, Mona Lisa Smile a Sub Bass Monster. O necelý mesiac, 14. augusta organizátori opäť privítali záujemcov na podujatí Piknik v Moldave, kde sa konal trh prvovýrobcov, súťaž vo varení leča, nafukovací hrad, koncerty a večer sa uzavrel ohňostrojom.

Leto zavŕšil Moldavský festival kultúry a športu organizovaný Mestským kultúrnym strediskom v dňoch 27. - 29. augusta, ktorý priniesol záujemcom pestrý program. Mohli sa zúčastniť výstav, detských programov, koncertov, športových súťaží, vrátane tradičného už XXII. ročníka Moldavského pohára Bódvy, ktorý odštartoval pretekárov v kategóriách beh, cyklistika a kolieskové korčule.

Školy otvorili svoje brány

Školský rok 2021/2022 sa začal 2. septembra, a to aj v základných školách v Moldave nad Bodvou. Je síce pravda, že za prísnych hygienických opatrení, no aspoň už nie online formou, ale tradične v priestoroch školy. **Z približne 1400 školákov, ktorí v tomto roku začali štúdium, je 178 prvákov**, z ktorých väčšinu, 82, privítala Základná škola Československej armády. Základnú školu s vyučovacím jazykom maďarským si vybralo 66 žiakov a 30 prešlo bránou základnej školy na Severnej ulici. Vzdelávanie je organizované na základe školského semaforu, ktorý rozlišuje 3 zóny: zelenú, oranžovú a červenú. Na základe týchto pravidiel sa v prípade pozitívneho prípadu ochorenia Covid-19 škola nezatvorí, iba sa preruší tradičné vyučovanie v danej triede.

Felvidéki Vállalkozói Expót szerveztek Kassán

A Szlovákiai Magyar Vállalkozók Szövetsége immár negyedik alkalommal szervezte meg a Felvidéki Vállalkozói Expót, melynek idén első alkalommal adott otthont Kassa. **Az idei expo a „RESTART- Indítsd újra!” címet viselte.** Az érdeklődőket Iván Tamás, a Szlovákiai Magyar Vállalkozók Szövetségének elnöke köszöntötte, majd beszédében elmondta, az első három vállalkozói expo Dunaszerdahelyen volt, most pedig örül annak, hogy sok nyugati és közép-szlovákiai vállalkozó képviselteti magát Kassán, a keletiek mellett. Hangsúlyozta, gazdasági szempontból senkinek sem volt egyszerű az elmúlt időszak, legnehezebb helyzetbe azonban a kisvállalkozók kerültek. Buzdított az együttműködésre, hiszen csak így lehet erős a vállalkozói szféra is. Forró Krisztián, a Magyar Közösség Pártjának elnöke kiemelte a rendezvény fontosságát, amely elősegíti a Felvidéken tevékenykedő vállalkozók közötti üzleti kapcsolatok létesítését, az együttműködést egy olyan régióban, ahová nem érkeznek beruházások és támogatás a kormány részéről. Csík László, a CED Közép-európai Gazdaságfejlesztési Hálózat ügyvezetője úgy fogalmazott, a magyar kormány segíteni akarja a határon túli vállalkozásokat, 2020-ban pedig sok eszközt biztosított ezen nehéz időszak túléléséhez. A résztvevők megtekinthették a 40 vállalkozó kiállítását az informatika, építészet, vendéglátás, őstermelés, marketing, dizájn, egészségügy, divat, média, tanácsadás, stb. szegmenseiből, és különböző előadásokat is hallgathattak, többek között Dudás Szilárd, az encsi Anyukám mondta étterem tulajdonosától, avagy Zacher Gábor toxikológustól „Mindennapi függőségeink” címmel.

Fotó: Bartók Csongor

V Košiciach sa konalo Podnikateľské expo Južného Slovenska

Združenie maďarských podnikateľov na Slovensku už po štvrtýkrát zorganizovalo podnikateľské expo, ktoré tento rok po prvý raz hostili Košice. Tohtoročná výstava sa niesla v duchu motta „RESTART – Začni znovu”. Účastníkov privítal Tamás Iván, predseda Združenia maďarských podnikateľov na Slovensku. Následne vo svojom prejave uviedol, že prvé tri podnikateľské výstavy boli v Dunajskej Stredě a teraz je rád, že do Košíc, popri východnom zastúpení prišlo veľa podnikateľov aj zo západného a stredného Slovenska. Zdôraznil, že ostatné obdobie nebolo z ekonomického hľadiska pre nikoho ľahké, no v najťažšej situácii sa nachádzajú drobní podnikatelia. Povzbudzoval k spolupráci, pretože to je jediný spôsob, ako posilniť podnikateľskú sféru. Krisztián Forró, predseda Strany Maďarskej Komunity zdôraznil dôležitosť podujatia, ktoré podporuje nadväzovanie obchodných vzťahov a spolupráce medzi podnikateľmi pôsobiacimi v regióne, kam neprihádajú žiadne investície ani podpora zo strany vlády. László Csík, riaditeľ maďarskej organizácie CED Közép-európai Gazdaságfejlesztési Hálózat uviedol, že maďarská vláda chce pomôcť cezhraničným podnikom a v roku 2020 poskytla mnoho nástrojov na prežitie tohto ťažkého obdobia. **Účastníci si mohli pozrieť stánky 40 vystaviteľov** z oblasti informatiky, architektúry, gastru, prvovýroby, marketingu, dizajnu, zdravotníctva, módy, médií, poradenstva a ďalších. Mohli si vypočuť aj rôzne prednášky vrátane Szilárda Dudása, majiteľa reštaurácie Anyukám monda z mesta Encs, alebo toxikológa Gábora Zachera s názvom „Naše každodenné závislosti”.

Hamarosan átadják az egyházi iskolaközpontot

Átadás előtt áll a Magyar Kormány kizárólagos támogatásával épült iskolaközpont Szepsiben. A Jövőért Alapítvány gondozásában zajló építkezés befejeződött, most a berendezése zajlik a patináns ingatlannak. Hamarosan a Boldog Salakaházi Sára Egyházi Iskolaközpont veheti birtokába az óvodának, általános iskolának és gimnáziumnak otthont adó épületegyüttest, mely Felvidék legnagyobb ilyen jellegű beruházása.

Fotó: Németi Róbert

„A legfontosabb, hogy idén több mint kétszáz gyerek költözik be a komplexum falai közé.

„Idén már diáklétszám-növekedésről beszélhetünk, hiszen a 2021/22-es tanévet összesen 230 diákkal kezdjük. Óvodánk teljes kapacitással, két csoportban, 44 fővel indul. Az elemi első osztályában 20 diák kezd meg tanulmányait, amire már régen volt példa. Ebből 12 kisdíák saját nevelésű, nyolcan pedig a környék magyar és szlovák óvodáiból érkeznek hozzánk. A gimnázium első osztályában 14 diák tanul” - mondta Nagy István iskolaigazgató, majd kiemelte, hogy egyre nagyobb érdeklődést tapasztalnak mindhárom szervezeti egységük iránt. Az iskolának külön kápolnája, egyedi tornaterme és étkezdéje is van.

Bartók Csaba, a Jövőért Alapítvány elnöke így fogalmazott: „az elének táruoló látvány már önmagáért beszél. A mögöttünk lévő évek, hónapok tele vannak küzdelemmel és számos megpróbáltatással. Igazából azt kell kiemelni, hogy 2010 óta Magyarország kormányának köszönhetően nemcsak lelki, de rengeteg anyagi támogatás áramlik a külföldi magyarok felé. A legfontosabb, hogy idén több mint kétszáz gyerek költözik be a komplexum falai közé. Mivel az iskola tantermei mellett olyan közösségi terek vannak, amelyek a városban sehol máshol nincsenek, ezzel az iskolával nemcsak az oktatást, hanem a kultúrát, a magyar hitéletet, vagy akár a politikát is erősíthetjük. Ezért is gondolkodunk sokkal távlatibb tervekben, mint ahogy azt jelen pillanatban egy kívülről láthatja. Komoly terveink vannak a jövőre nézve, hogy ezt a közel 3 hektáros területet úgy belakjuk, hogy minden egyes négyzetmétere a közösséget szolgálja.”

Iván László, az alapítvány ügyvezetője úgy véli, az iskolaközpont a helyi és a környékbeli magyarság megerősítését, fellendülését szolgálja majd. „Ahhoz, hogy átadhassuk rendeltetésének, az épület használatbavételi engedélyét is meg kell szerezni. Ez szeptember 30-án történik meg, majd következik az apróbb hibák helyrehozása. Persze vannak további feladatok is, például az iskolai étkezdé működtetéséhez, az iskolai hálózatba való besoroláshoz különféle engedélyekre van szükség, melyek megszerzése előreláthatólag egy-két hónapot fog igénybe venni. Nagyon örülök annak, hogy ez a csapat a számtalan nehézség ellenére ilyen munkát vitt véghez. Hiszem, hogy ez az iskola új életet lehel majd a Bódva-völgyi magyarság életébe” – fogalmazott Iván László.

Subovics Éva

Fotó: Bartók Csongor

Fotó: Bartók Csongor

Fotó: Bartók Csongor

Cirkevné školské centrum čoskoro otvorí svoje brány

Školské centrum v Moldave postavené s výhradnou podporou maďarskej vlády bude čoskoro odovzdané do rúk zriaďovateľov. Stavba pod záštitou Nadácie pre budúcnosť bola dokončená, teraz prebieha zariadenie patinovanej nehnuteľnosti. Cirkevná spojená škola bl. Sára Salkaházi s vyučovacím jazykom maďarským si čoskoro môže zobrať do vlastníctva komplex, v ktorom sa nachádza materská škola, základná škola a gymnázium. Ide o najväčšiu investíciu svojho druhu na južnom Slovensku.

Foto: Csongor Bartók

mohlo zdať. Máme odvážne plány do budúcnosti. Chceme využiť túto takmer 3-hektárovú plochu tak, aby každý jej meter štvorcový slúžil komunite.“

László Iván, výkonný riaditeľ nadácie, verí, že školské centrum bude zjednocovať miestnych a okolitých maďarsky hovoriacich. „Na to, aby bola budova odovzdaná, je potrebné získať povolenie na uvedenie do prevádzky. Stane sa tak 30. septembra, po ktorom bude nasledovať oprava drobných chýb. Samozrejme, sú pred nami ešte ďalšie úlohy, ako napríklad vyžiadanie povolenia na prevádzkovanie školskej jedálne a jej zaradenie do školskej siete, čo bude vyžadovať asi jeden až dva mesiace. Som veľmi rád, že tento tím odvedol výbornú prácu napriek nespočetným ťažkostiam. Verím, že táto škola vdýchne nový život do každodenného života maďarskej komunity v Údolí Bodvy,“ zhodnotil výkonný riaditeľ nadácie.

Foto: Csongor Bartók

“ Roky a mesiace za nami boli plné boja a mnohých skúšok.

„Tento rok už môžeme hovoriť o náraste počtu študentov, pretože školský rok 2021/22 začíname s celkovým počtom 230 študentov. Naša materská škola začína s plnou kapacitou vo dvoch skupinách so 44 deťmi. Na prvom stupni základnej školy začína svoje štúdium 20 nových študentov, čo je po pár rokoch príjemným prekvapením. Z týchto 20 žiakov je 12 z našej inštitúcie a osem z nich k nám prichádza z okolitých maďarských a slovenských materských škôl. V prvom ročníku gymnázia je momentálne 14 študentov,“ povedal István Nagy, riaditeľ školy, a vyzdvihol, že záujem o všetky tri organizačné jednotky rastie. Škola má aj samostatnú kaplnku, unikátnu telocvičňu a jedáleň.

Csaba Bartók, predseda Nadácie pre budúcnosť sa vyjadril takto: „To, čo máme pred očami, hovorí samo za seba. Roky a mesiace za nami boli plné boja a mnohých skúšok. V skutočnosti treba zdôrazniť, že od roku 2010 prichádza z zahraničí žijúcim Maďarom vďaka maďarskej vláde nielen duchovná, ale aj veľká finančná podpora. Čo je najdôležitejšie, tento rok sa do komplexu nasťahuje viac ako 200 detí. Keďže okrem tried v škole existujú aj spoločenské priestory, ktoré sa nikde inde v meste nenachádzajú, môžeme touto budovou posilniť nielen školstvo, ale aj kultúru, maďarskú vieru, či dokonca politiku. Preto uvažujeme v oveľa dlhodobějších horizontoch, než by sa niekomu

Foto: Csongor Bartók

Fotó: Bartók Csongor

Samosprávny obzor

Leto začali poslanci mestského zastupiteľstva v Tatrách v rámci dvojdného pracovného stretnutia, ktoré sa uskutočnilo na začiatku júla. Na stretnutí sme preberali aktuálne témy týkajúce sa mesta, letné aktivity a prebiehajúce či plánované projekty. Strategická porada prebiehala v pomernej pokojnej a priateľskej atmosfére, kým sa všetci zúčastnení stavali k aktuálnym témam pozitívne.

Nasledovalo 28. zasadnutie mestského zastupiteľstva dňa 12. júla. V rámci vyššie trojhodinového programu sme odsúhlasili 17 bodov. Jedným z najdôležitejších bolo zvýšenie bezpečnosti v meste, čo plánujeme dosiahnuť reorganizáciou mestskej polície, občianskej hliadky a rozšírením kamerového systému.

Dňa 19. júla a 10. septembra sme uskutočnili krátke zasadnutia mestského zastupiteľstva, ktoré boli potrebné v záujme udržania harmonogramu aktivít v súvislosti s jednotlivými záležitosťami a prebiehajúcimi projektami.

Všetky uznesenia sú k dispozícii k nahliadnutiu na oficiálnej webovej stránke mesta.

Posledný augustový víkend sa uskutočnila séria podujatí pri príležitosti Moldavských dní. Moldavský pohár Bodvy – po minuloročnom virtuálnom kole – opäť v hojnom počte privítala milovníkov športu. Súťaže sa zúčastnilo 164 športovcov v 3 disciplínach (beh, cyklistika, kolieskové korčule). Sobotňajší a nedeľňajší program sa niesol v duchu ľudových výstupní a koncertov. Podujatie bolo ukončené žrebovaním tomboly.

Spolu so školským rokom sa zahájil aj projekt atletického ihriska na ulici ČSA, ktorý je rozdelený na dve časti. V prvej časti sa uskutočnia terénne práce, ich dokončenie sľubuje realizátor na koniec roka 2021. Dokončenie atletického ihriska očakávame v októbri roku 2022.

Dňa 19. septembra uskutočnila Strana maďarskej komunity v Rimavskej Sobote svoj posledný kongres. Samozrejme, tohto podujatia sme sa zúčastnili aj my. SMK prestala existovať ako samostatná strana, ale v rámci koalície strán bude pracovať na tom, aby nimi reprezentované hodnoty aj program, žili aj naďalej a spraví v záujme tohto cieľa všetko tak lokálne, ako aj regionálne alebo na celoslovenskej či dokonca na európskej úrovni. Ďalší plán SMK bol jasne stanovený: „Naším cieľom je aj naďalej udržanie zvedl'ovania nášho spoločenstva, rozvoj regiónov Južného a Východného Slovenska, rozvoj infraštruktúry, umožnenie živobytia v rodnej zemi, založenie základov bezpečnosti a udržateľnej budúcnosti.“ K tomu je však neodmysliteľne potrebné, aby sa v nasledujúcich voľbách dostala Aliancia do parlamentu.

Önkormányzati szemle

A nyarat a városi képviselők a Tatrában, egy kétnapos munkaértekezlettel kezdték, mely július elején valósult meg. Az értekezleten városunk aktuális témáit, nyári eseményeit és a megkezdett, valamint tervben lévő projekteket vettük át. A stratégiai értekezlet viszonylag nyugodt, barátságos hangulatú volt, ahol mindenki pozitívan állt az aktuális témákhoz.

Ezt követően július 12-én volt a Szepsi Önkormányzat soron következő, 28. ülése. A több mint 3 órás programban 17 pontot hagyttunk jóvá. Az egyik legfontosabb városunk biztonságának a javítása volt, melyet a városi rendőrség, a polgárőrség átszervezésével, valamint a kamerarendszer bővítésével szeretnénk elérni.

Július 19-én és szeptember 10-én két rövid önkormányzati ülést tartottunk, amelyekre azért volt szükség, hogy az egyes ügyekben és projekteken az ütemtervet tartani tudjuk.

Az összes határozat tüzetesebben átolvasható Szepsi Város hivatalos honlapján.

Augusztus utolsó hétféjén zajlott a Szepsi napok rendezvénysorozata. Azon belül a Bódva kupa - a tavalyi virtuális verseny után - ismét nagy számban fogadta a sportolni vágyókat. A versenyen 164 sportoló vett részt 3 sportágban (futás, kerékpár és görkorcsolya). A szombati és vasárnapi programot több koncert színesítette. A rendezvény tombolahúzással ért véget.

Az iskolakezddéssel egyidejűleg elindult az atlétikai pálya projektje is (a Csehszlovák hadsereg utcán), amely 2 részre van felosztva. Az első részben a terepmunkák valósulnak meg, elvégzésüket 2021 végére ígéri a kivitelező. Az atlétikai pálya befejezése 2022 októberére várható.

Szeptember 19-én Rimaszombatban az MKP megtartotta utolsó kongresszusát. Természetesen mi is részt vettünk a konferencián. Az MKP önálló pártként megszűnt létezni, de platformként azon lesz, hogy az általunk képviselt értékek és a program tovább éljen a Szövetségben belül, és ezért mindent meg fogunk tenni helyi, regionális, országos és uniós szinten egyaránt! A célunk továbbra is közösségünk megmaradása és gyarapodása, a dél- és kelet-szlovákiai régiók felkarolása, az infrastruktúra fejlesztése, a szülőföldön való méltó megélhetés, biztonság és a tervezhető jövő megalapozása. Ehhez elengedhetetlenül szükséges, hogy a következő választási ciklusban a Szövetség bekerüljön a parlamentbe.

Dobos Zoltán, Elek Tamás, Zachariaš István és Zupko László
A Szepsi Városi Önkormányzat MKP-s képviselői

Pénzügyekről egyszerűen - Fizessem le gyorsabban a lakáshitelt, vagy fektessem be az erre szánt pénzt?

Érdemes-e évente egy-egy nagyobb összeggel csökkenteni a hitelünket, vagy inkább fektessük be a pénzünket, s majd 5-10 év múlva egy nagyobb összeget fizessük ki a hitelből?

Még sosem voltak ilyen alacsonyak a hitelkamatok. Ennél fogva kifejezetten egyszerű olyan befektetéseket találni, amelyek túlszárnyalják a lakáshitelkamatokat. Több előnye is van, ha a befektetést választjuk.

Ha a pénzből már egyszer előtörlesztettük a hitelt, nehezen szerezük vissza. Számítalan eset történhet, ami azzal szembesít, hogy mégis szükségünk van a megtakarításunkra. Ha a pénzünk a befektetésben áll, akkor sokkal hozzáférhetőbb (likvidebb), mint amikor (képletesen szólva) a ház falaiba építjük bele. Bármikor hozzáférhető más

célra (a gyerek bejelenti, hogy az USA-ban szeretne tanulni), de ugyanúgy bármikor dönthetünk úgy, hogy mégis inkább kifizetjük a hitelünk. A befektetés több mozgásteret biztosít számunkra.

Az előtörlesztett pénzzel már nem rendelkezünk, nem tud kamatot generálni, nem tudunk egy kínálókozó lehetőséggel (egyéb ingatlanvásárlás, vállalkozás indítása, stb.) sem élni. Sosem tudhatjuk, mit hoz a jövő.

A törlesztés és a hitel az évek során inflálódik. Minek sietni tehát a törlesztéssel? Ha pedig az ingatlant pár év után eladnánk, akkor az előtörlesztett pénzt ügyi visszakapjuk.

Fontos megjegyezni, hogy a hitel nagysága nem befolyásolja a lakás értékét! Ha kisebb, vagy nagyobb a hitel a házon, az attól még pont ugyan-

nyait fog érni. Tehát ugyanakkora összegért is tudjuk majd eladni.

Az ideális megoldás – kombináljuk mindkét lehetőségből a legjobbat. A hitelnél próbáljuk meg, nem tudjuk-e azt refinanszírozni, és csökkenteni a kamatot. A befektetés oldalán pedig maximalizáljuk a hasznot, természetesen biztonságos megoldások keretei között.

Végül pedig egy tanács: ha magasabb kamatozású hiteleink is vannak (hitelkártya, folyószámlahitel, drága személyi kölcsön), akkor azokat mindekképp fizessük ki a lehető legkorábban, vagy csomagoljuk át olcsó lakáshitelbe.

Zsupcsan Zoltán,
a pénzügy.sk főszerkesztője

A fájdalommentes fogorvosi ellátás immár a jelen

Szabó Bodák Magdolna 2005-ben vette át fogorvosi diplomáját Kassán, majd a királyhelmecci családi fogászati rendelésben szerzett gyakorlati tudást. 2008-ban megalapította a Dental-Prim kirendeltségét Kassán, ahol azóta is egyéni bánásmódban, profi szakmai ellátásban részesíti pácienseit. A Szlovákiai Magyar Vállalkozók Szövetsége tagjaként aktívan részt vesz a vállalkozói közösség életében is. Családjával Szepsiben él.

? Az egyetemi diplomád megszerzésével nem ért véget ismereteid tudatos bővítése. Milyen formában szélesíted a látókörödet, a szakmai tudásodat?

Szerencsés voltam, mert a diplomám megszerzése után édesapámnál szerezhettem tapasztalatokat. Királyhelmeccel legjobb fogorvosai közé tartozik, s mindig odafigyelt a minőségre és a páciensek elégedettségére. Így nagyon komoly alapokra tettem szert, amiket folyamatosan szakmai továbbképzéseken fejlesztettem, és a mai napig így teszek az egész Dental-Prim csapatával együtt. Ahogy mindenhol, úgy a fogászatban is a digitalizáció jelenti a jövőt, így mi is odafigyelünk a trendekre és alkalmazkodunk hozzájuk, hogy pácienseink a legjobbat kapják.

? Rendelőtöbbször a kíméletes fogászati ellátáson kívül szájhigiéniai termékeket is forgalmaztok. Pontosan milyen termékeket és szolgáltatásokat tudtok nyújtani a pácienseknek?

Csapatunk teljes mértékben a fogak megmentésére és az esztétikai fogászatra specializálódik. Kéjgáz segítségével biztosítani tudjuk a fájdalommentes ellátást, ami a legfélényesebb páciensek számára nagyon fontos információ. Ezt a törődést és minőséget a páciensek otthonába is el akartuk juttatni, ezért kezdtünk el foglalkozni a természetes alapanyagú szájjápolási termékekkel, amelyek széles skálája nemcsak a királyhelmecci, kassai és szárdalmási rendelőkben, de a www.naturepro.sk webshopunkon is megtalálható.

? A SPLAT terméksaláddal augusztusban részt vettetek a Felvidéki Vállalkozói Expón, melyen megnyertétek a kiállítói verseny 3. díját. Hogyan értékeled a rendezvényen való jelenléteketek, mit jelent számodra a díj elnyerése?

Nagy hálával és köszönettel tartozunk a Szlovákiai Magyar Vállalkozók Szövetségének, hogy olyan minőségi rendezvényeket szervez, mint a Felvidéki Vállalkozói Expó. Ezekben a találkozókban olyan közösség jön létre, amiből egy vállalkozó energiát, tudást és inspirációt meríthet. Igyekszünk többet nyújtani egy átlagos fogászatnál, és az expón elért helyezések számunkra, hogy jó úton haladunk - ez energiát és kitartást ad a folytatáshoz.

-sm-

Bezbolezná stomatologická starostlivosť je súčasnosť

Magdolna Szabó Bodák si svoj diplom zubného lekára prevzala v roku 2005 v Košiciach, prax získala na rodinnej zubnej ambulancii v Kráľovskom Chlmci. V roku 2008 si založila ambulanciu Dental-Prim aj v Košiciach, kde svojim pacientom poskytuje jedinečnú a profesionálnu odbornú starostlivosť. Ako členka Združenia maďarských podnikateľov na Slovensku sa aktívne zapája do života podnikateľov. So svojou rodinou býva v Moldave.

? Získaním diplomu sa Vaše rozširovanie znalostí neskončilo. Akým spôsobom si rozširujete obzory a odborné vedomosti?

Mala som šťastie, že som po skončení štúdií mohla získať praktické zručnosti v ambulancii svojho otca. Patrí medzi najlepších zubárov v Kráľovskom Chlmci, vždy dbal na kvalitu a spokojnosť pacientov. Týmto spôsobom som získala veľmi silné základy, ktoré som postupne rozvíjala prostredníctvom odborných seminárov a robím to až dodnes spolu s celým tímom Dental-Prim. Ako všade inde, tak aj v stomatológii predstavuje budúcnosť digitalizácia, a tak aj my nasledujeme trendy, prispôbujeme sa im, aby naši pacienti dostávali to najlepšie.

? Vo Vašej ambulancii poskytujete okrem šetrnej zubnej starostlivosti aj produkty ústnej hygieny. Aké konkrétne produkty a služby ponúkate Vaším pacientom?

Náš tím sa v plnej miere zameriava na záchranu zubov a špecializuje sa na estetickú stomatológiu. Bezbolestnú starostlivosť vieme zabezpečiť aj prostredníctvom rajskeho plynu, čo je dôležitá informácia aj pre tých najbojazlivejších pacientov. Túto kvalitu a starostlivosť sme chceli dostať aj do domovov našich pacientov, preto sme sa začali zaoberať produktami pre ústnu hygienu na prírodnej báze, ktorých široký sortiment je dostupný nielen v našich ambulanciách v Kráľovskom Chlmci, Košiciach a Jablonove, ale aj na našom webshope www.naturepro.sk.

? So sériou produktov SPLAT ste sa v auguste zúčastnili podnikateľského expo v Košiciach, kde ste vyhrali 3. ocenenie súťaže vystaviteľov. Ako hodnotíte Vašu účasť na tomto podujatí, čo pre Vás znamená získanie tohto ocenenia?

Sme vďační Združeniu maďarských podnikateľov na Slovensku, že organizuje tak kvalitné podujatia, ako je aj podnikateľské expo. Na týchto stretnutiach sa budujú spoločenstvá a partnerstvá, z ktorých môže podnikateľ čerpať energiu, vedomosti a inšpiráciu. Snažíme sa poskytnúť viac ako štandardnú zubársku ambulanciu a naše umiestnenie na podnikateľskom expo nás usvedčilo v tom, že sme na dobrej ceste - dáva nám to energiu pokračovať v tom aj naďalej.

Financie jednoducho - Oplatí sa predčasne splatiť hypotéka alebo naše prebytočné peniaze radšej investovať?

Je lepšie znížiť istinu nášho úveru o značnú sumu alebo by sme naše peniaze mali radšej investovať a o 5 až 10 rokov splatiť väčšiu sumu z hypotéky?

Hypotekárne úroky ešte nikdy neboli tak nízke ako teraz. Z tohto dôvodu je obzvlášť jednoduché nájsť také investičné možnosti, ktoré budú omnoho výnosnejšie. Zvoliť si investovanie má viacero výhod.

Ak sme finančné prostriedky už raz použili na predčasné splatenie hypotéky, iba ťažko ich dostaneme naspäť. Môže vzniknúť mnoho situácií, keď sa ukáže, že úspory budeme naozaj potrebovať. Ak sú naše peniaze investované, sú oveľa likvidnejšie, ako keď ich tzv. „zabudujeme“ do stien nášho domu. Sú kedykoľvek dostupné na iné účely (naše dieťa ohlási, že chce študovať v USA), a zároveň

kedykoľvek sa môžeme rozhodnúť pre predčasné splatenie hypotéky. Investícia pre nás znamená väčšiu flexibilitu.

S finančnými prostriedkami, ktoré sme použili na predčasné splatenie hypotéky, už nedisponujeme, a teda nemôžeme generovať úroky alebo ich už nevieme využiť na rôzne investičné príležitosti (investovanie do nehnuteľnosti, založenie podniku, atď.). Nikdy s určitosťou nevieme, čo nám budúcnosť priniesie.

Nominálna hodnota splátok hypotéky sa počas rokov znižuje. Prečo sa teda ponáhľať so splácaním? Ak by sme o pár rokov nehnuteľnosť predali, predčasne splatené prostriedky by sme aj tak získali späť.

Je dôležité spomenúť, že hodnota hypotéky neovplyvňuje hodnotu nehnuteľnosti! Ak je ne-

hnuteľnosť zaťažená či už drahšou alebo lacnejšou hypotékou, hodnota domu zostáva nemenná. Za rovnakú cenu ho budeme vedieť aj predať.

Ideálne riešenie: Skombinujme z každej možnosti to najlepšie. Pri hypotéke preverme, či máme možnosť úver refinancovať a znížiť tak úroky. Na strane investícií maximalizujeme výnos, samozrejme v rámci menej rizikových riešení.

Rada na záver: Ak máme aj úvery s vysokým úrokom (kreditná karta, prečerpanie bankového účtu, drahý spotrebný úver), splatme ich čo najskôr alebo ich refinancujme na lacnú hypotéku.

Zoltán Zsupcsan,
šéfredaktor portálu penzogy.sk

Byť skautom je životný štýl

Skautský zbor Miklósa Bercsényiho č. 12 začal svoju činnosť v Moldave v roku 1991. Odvtedy v tomto prostredí vyrástli generácie mladých, ktoré zbor vychováva k výdrži, zodpovednosti, ľudskosti a ohľaduplnosti k prírode. Veliteľom zboru je Tamás Mártha, s ktorým sme sa rozprávali o každodennom živote skautov.

2 Ako si máme predstaviť každodenný život skautov, aké výhody dáva mladým chlapcom a dievčatám patriť do tohto spoločenstva?

Aj my žijeme náš každodenný život, chodíme do školy či do práce, no skaut je aj vo všedných dňoch skautom. Nedá sa byť skautom iba v tábore alebo počas iných aktivít zboru. Náš každodenný život sa snažíme žiť podľa 10 skautských zákonov. Takéto spoločenstvo má značnú súdržnú silu, predovšetkým vtedy, ak si v ňom nájdeme miesto a uskutočňujeme v ňom užitočnú činnosť. Môžem povedať, že každý skaut je vynalievavý, cieľavedomý, dôveryhodný, úctivý a mohol by som ešte pokračovať ďalej.

2 Uplynulý rok a pol nebol pre združujúce organizácie jednoduchý. Ako vplyvala pandémia spôsobená koronavírusom na činnosť zboru?

Uplynulé obdobie naozaj nebolo jednoduché ani pre skautov. Mnoho nariadení a opatrení požadovalo odklad, ba dokonca zrušenie väčšiny podujatí, a to nielen na úrovni miestnych zborov, ale aj na úrovni celého zväzu. Našťastie, skauting nás naučil, ako sa prispôbiť takmer každej situácii, preto sme naše stretnutia uskutočňovali on-line na týždennej báze. Samozrejme neboli to tak záživné stretnutia, ako osobné stretnutia oddielov.

2 Ako sa môže stať mladý záujemca skautom?

Byť skautom, respektíve sa ním stať, je veľmi jednoduché. Aj touto cestou odkazujeme záujemcom: ak máte známeho, kto je už aj v súčasnosti skautom, príď s ním na jedno z našich podujatí, kde sa môžeš dozvedieť viac o skautingu, alebo môžeš osloviť priamo mňa (marthatom@szepsicskerkesz.sk).

-sm-

Cserkésznek lenni életmód

A 12. sz. Bercsényi Miklós cserkészcsapat 1991-ben kezdte meg tevékenységét Szepsiben. Azóta fiatalok számos generációja nőtt fel ebben a kítartásra, kötelességtudatra, emberiségre és a természet szeretetére nevelő környezetben. A csapat parancsnoka Mártha Tamás, akit a cserészek mindennapjairól kérdeztünk.

2 Hogyan képzeljük el egy cserkész mindennapjait, milyen pluszt ad a fiataloknak ebbe a közösségbe tartozni?

Mi is éljük mindennapjainkat, iskolába, munkába járunk, de egy cserkész a hétköznapokban is cserkész. Nincs olyan, hogy csak a tábor vagy tanya idejére vagyok cserkész. Ezeket a mindennapokat a 10 cserkész törvény alapján próbáljuk élni. Egy közösség hatalmas összetartó erő, főleg akkor, ha megtalálsz benne a helyed és hasznos munkát tudsz végezni. Merem állítani, hogy minden cserkész talpraesett, céltudatos, megbízható, tiszteltető és még sorolhatnám.

2 Az elmúlt másfél év nem volt egyszerű a közösségekben gondolkodó szervezetek számára. Hogyan befolyásolta a koronavírus-járvány a csapat tevékenységét?

Valóban nem volt egyszerű az elmúlt időszak a cserkészlet számára sem. A sok megszorítás és korlátozás a csapat szintű, de még a szövetségi rendezvények elhalasztását vagy teljes eltörlését is megkövetelte. Szerencsére a cserkészlet megtanított bennünket alkalmazkodni szinte minden helyzet-hez, ezért on-line tartottuk meg heti rendszerességgel a foglalkozásainkat. Természetesen ezek nem voltak olyan élvezetesek, mint a személyes órák.

2 Milyen módon válhat cserkészzé egy fiatal érdeklődő?

Cserkésznek lenni vagy cserkészzé válni nagyon egyszerű dolog. Így módon is üzenjük az érdeklődőknek, hogy: ha van olyan ismerősöd, aki már cserkész, gyere el velem egy rendezvényünkre és ott többet megtudhatsz a cserkészetről, vagy keress fel engem (marthatom@szepsicskerkesz.sk).

Visszapillantó - Miért is nem becsüljük meg az értékeinket?

Ahhoz, hogy megerősítsük a gyökereinket, biztos alapot építsünk otthonunknak, városunknak, meg kell becsülnünk a múltunkat. Ha nem ezt tesszük, hiábavaló elvárunk, hogy utódaink jó szívvel emlékezzenek ránk. Ők azt látják, amit mi mutatunk nekik. Ha mi nem törődünk lakóhelyünk múltjával, akkor hiába várunk mást utódainktól.

A történelem folyamán Szepsit gyakran sújtották a háborúk pusztításai, tűzvészek és járványok. Kevés megőrzendő emlékünkn maradt. Ez fokozottan érvényes a temetőinkre. A régi, ősi temetőt a katolikus templom kertjében már csak nyomokban találjuk. Az utána létesített, a város déli végén elhelyezkedő temetőt „kinötte” a város, helyén ma bank-épületek, lakóházak állnak. A temető átkerült az 1830-as években a község északi végére, és ott is változik. A lakosok száma növekszik, vele együtt nő az elhunytak száma is. Mondják, kevés a hely... Pedig léteznek olyan megoldások is, amelyek igyekeznek megőrizni a régmúlt símlékeit, sírköveit.

Néhány évvel ezelőtt jó megoldásnak tűnt, hogy egyes sírköveket áthelyezzünk a halottasház falához. Akkor még az is szóba került, hogy az állaguk megőrzésének érdekében tetőt is készítenek feléjük, mert sok sírkő lassan szétmálló kövekből lett kifaragva. Ez sajnos a mai napig sem történt meg. Néhány híres, fontos ember nyughelyét javasoltuk megőrizni az eredeti helyén. Sokan ezt is félreértették, félreértik. Pedig ez nem azt jelenti, hogy a múlt emlékeinek lefoglalunk egy egész sírhelyet. Sok esetben elég, ha csak a sírkövet hagyjuk meg a helyén. Az előtte levő helyet fel lehet használni, csupán az

új bérlőnek – aki a sírhelyet fizeti – el kell fogadnia, hogy közvetlen a bérelt sírhely mellett, található egy régi emlékkő is.

Arra is volt már példa, hogy valaki azért akarta eltüntetni a régi sírkövet, mert attól félt, rádől az általa bérelt helyre, esetleg árnyékot vet a sírhelyre, és nem tud kedve szerint virágot ültetni oda. (A sírkő tudtommal, szerencsére, még ma is áll, viszont aki kifogásolta a régi emléket... sajnos, ő már nincs közöttünk.)

A minap értesültem róla, hogy egyik ismert néhai szepsi polgártársunk keresztjéről lelopták a táblát és a korpust is. A táblán már régóta nem volt látható a felirat. Pedig nem akárci nyugszik alatta. Dr. Mariska Vilmost (Rozsnyó, 1844. okt. 24. – Budapest, 1912. márc. 19.) Szepsiben temették el. Haláláról és temetéséről egész legenda alakult ki. Apja cseh származású, a rozsnyói püspökség valamikori orgonistája és karvezetője volt. Így ő maga is eredetileg zongoraművésznek készült, de végül jogász és közigazdász lett belőle. Volt egyetemi tanár Kassán és Budapesten is. Egy ideig igazgatója a régi kassai könyvtárnak. Könyveket írt, nem is akármilyeneket, egyik műve (700, majd a kiegészítések után 900 oldalas munka) az államgazdaságról szól. Pár éve a gazdasági válság idején még a magyar országgyűlésben is hivatkoztak rá, mondván, ha az ő intelmei szerint jártunk volna el, nem alakulhatott volna ki az azóta is rossz emlékké 2008-as világgazdasági krízis. Az ő története Szepsi XIX. és XX. századi régi társadalmának egyik legszínesebb emléke lett. Napjainkban veszítjük el ennek történetnek az utolsó morzsáit. **- ha -**

Világbajnok lett Takács András Szerbiában

Szeptember 11–19-e között rendezték meg az U15-ös korosztályú világbajnokságot Szerbiában, ahol Takács András kimagasló teljesítményt nyújtott. **Világbajnok lett 400 m-es síkfutásban.** A 15 éves Andrást, aki a szepsi Athletic Legion Club versenyzője, edzője, Pecze Norbert kísérte el a versenyre. 53,33-as idővel ért célba, egyetlen másodperccel megelőzve mexikói riválisát, Armando Portilát.

András a 4x100 m-es váltófutásban is érdekelt volt, ahol a szlovák csapat bronzérmét szerzett. A svéd stafétafutásban is tagja volt a négyes váltónak, amely a második helyen végzett. Szlovákia az atlétikai versenyeken a hatodik helyen végzett. András jelenleg a 2022-es Európai Bajnokságra készül, amely Besztercebányán lesz. Távolabbi tervei között szerepel az olimpiai játékokon való részvétel is, de tudja, hogy ehhez még sok edzés szükséges.

András Takács sa stal majstrom sveta v Srbsku

V Srbsku sa od 11. do 19. septembra konali majstrovstvá sveta U15, kde András Takács podal vynikajúci výkon. Stal sa majstrom sveta v behu na 400 m. **15-ročného Andrása, ktorý je pretekárom Athletic Legion Club, sprevádzal na súťaž jeho tréner, Norbert Pecze.** Do cieľa dorazil s časom 53,33 sekúnd s náskokom iba jednej sekundy na svojho mexického rivala Armanda Portilu.

András sa zúčastnil aj štafetových pretekov na 4x100 m, kde slovenský tím získal bronzovú medailu. Bol tiež členom švédskej štafety, kde sa umiestnil na druhom mieste. Slovensko v atletických súťažiach skončilo na šiestom mieste. András sa momentálne pripravuje na majstrovstvá Európy 2022, ktoré sa budú konať v Banskej Bystrici. K jeho ďalekosiahlejším plánom patrí účasť na olympiáde, ale vie, že to chce ešte veľa tréningu.

Pohľady do minulosti - Prečo nevieme oceniť svoje vlastné hodnoty?

K tomu, aby sme upevnili svoj vzťah k vlastnému bydlisku, k mestu v ktorom žijeme, je nevyhnutné vážiť si jeho minulosť. Ak tak nerobíme, zbytočne si nárokuje, aby si nás vážili naši potomkovia. Budú robiť iba to, čo vidia u nás. V horšom prípade si na nás ani nespomenú. Mesto, v ktorom žijú, ako ani ľudia, ktorí ho v minulosti budovali a skrášťovali, spolu s ich prarodičmi, pre nich nebude znamenať veľa.

V minulosti naše mesto často postihovali požiare, vojnové pohromy, epidémie. Zostalo nám len zopár pamiatok, ktoré môžeme zachovať a byť vďaka nim hrdí na minulosť. Toto platí dvojnásobne o pamiatkach na cintorínoch. Darma hľadáme stopy po najstaršom cintoríne v okolí rímskokatolíckeho kostola. Po cintoríne na južnom okraji mesta, ktorý prebral štafetu po tom najstaršom, už sotva nájdeme stopy. V 30-tych rokoch 19. storočia bol zrušený. Na jeho mieste dnes stoja budovy bánk a rodinné domy. Časť náhrobných kameňov presťahovali naši predkovia na severný koniec obce. Aj ten dnešný verejný cintorín sa mení. Postupne sa strácajú staré hroby. Vraj nie je dosť miesta... Pritom existujú riešenia. Pred rokmi mesto premiestnilo viaceré náhrobné kamene k južnému múru domu smútku. Vtedy sa uvažovalo aj nad tým, že dostanú prístrešok, lebo viaceré zo starých náhrobných kameňov boli zhotovené z vápenatého kameňa a dážd' ich s postupom času rozkladá. Žiaľ, to sa dodnes nestalo. Hroby niektorých významných Moldavčanov sme navrhli zachovať na ich pôvodnom mieste. Mnohí tento návrh dodnes nepochopili správne. Veď zachovať náhrobný kameň neznamená, že nevyhnutne musí byť zachovaná celá parcela. V mnohých prípadoch stačí, ak sa zachová kríž alebo náhrobný kameň. Zvyšná časť parcely môže byť využitá, nový nájomca len musí strpieť skutočnosť, že pred, alebo vedľa prenajatého miesta sa zachová stará pamiatka.

V minulosti sa stal aj prípad, kedy sa pozostalí snažili o odstránenie starého kameňa v blízkosti prenajatého miesta, lebo sa obávali, že starý pomník sa zvalí na ich hrob, prípadne naň bude vrhať tieň a oni budú tak obmedzení v sadení určitých kvetov. (Pokiaľ mám správne informácie, spomínaný pomník dodnes stojí, a žiaľ, spoluobčan, ktorý mal opisované výhrady, už nie je medzi nami.)

Pred niekoľkými dňami som som sa dozvedel, že zo železného kríža jedného z významných starých Moldavčanov zmizla tabuľa aj korpus. Na pomníku už nebol viditeľný nápis. Pritom tam nebol pochovaný len tak hocikto. Bol to Dr. Viliam Mariska (Rožňava, 24.10.1844 – Budapešť, 19.3.1912). O jeho smrti a pohrebe kolujú priam legendy. Jeho otec bol českého pôvodu, zastával funkciu organistu rožňavského biskupa, a preto niet divu, že sa pôvodne aj on chystal na umeleckú dráhu. Mal sa z neho stať klavirista, ale nakoniec sa stal významným právnikom a ekonómom. Ako univerzitný profesor pôsobil v Košiciach a v Budapešti. Istý čas bol aj riaditeľom dobovej košickej knižnice. Vydával významné odborné knihy. Jedna z nich o štátnom hospodárstve má 700 strán (doplnené ďalšie vydania vyše 900). Pred niekoľkými rokmi, počas ekonomickej krízy, spomínali v maďarskom parlamente toto dielo so slovami, že ak by sa ním riadili vo svete, ku kríze by vôbec nedošlo. Jeho príbeh je pestrý svedectvo moldavskej spoločnosti na prelome 19. a 20. storočia.

Som smutný, že sa nám takto strácajú aj posledné omrvinky našej minulosti.

- ha -